

КОРЕНЕВ Андрій Олексійович,
доцент кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук
ФЕДОРЧЕНКО Марія Вікторівна,
здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВИДИ ЗВЕРНЕНЬ ГРОМАДЯН ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ РОЗГЛЯДУ

Відповідно до статті 3 Закону України «Про звернення громадян» під зверненнями слід розуміти викладені в усній або у письмовій формі пропозиції (зауваження), скарги і заяви (клопотання) [3].

Пропозиція (або ж зауваження) – це звернення громадян, де викладається певна рекомендація, порада стосовно діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, діяльності посадових осіб або ж усіх рівнів депутатів, також є висловлювання думки щодо врегулювання життя громадян, певних суспільних відносин, вдосконалення громадського та державного життя на рівні правових основ, різних сфер діяльності держави і суспільства.

Дане провадження має свої певні стадії, такі як:

- 1) порушення провадження;
- 2) розгляд отриманої пропозиції та ухвалення певного рішення;
- 3) виконання рішення за певною пропозицією.

Важливо зазначити, що порядок розгляду пропозиції не може бути судовим, а лише адміністративним.

Заява (клопотання) – це вид звернення громадян із проханням про сприяння реалізації закріплених прав і свобод, що закріпленні Конституцією та іншими нормативно-правовими актами за чинним законодавством України, а також повідомлення, що було наявне порушення або ж недоліки у діяльності установ, підприємств, організацій незалежно від форм власності, посадових осіб, депутатів місцевих рад та народних депутатів країни, а також висловлення думки громадян щодо поліпшення їх діяльності [1].

Саме клопотання – це письмове звернення з проханням про визнання за особою відповідного статусу, прав чи свобод тощо.

Порядок розгляду цього провадження, як і пропозиції, може бути тільки адміністративним.

Провадження по заявам передбачає такі стадії:

- 1) порушення провадження;
- 2) розгляд заяви громадян й прийняття певного рішення;
- 3) оскарження цього рішення (є не обов'язковою стадією);
- 4) виконання рішення, що було прийнято [2].

Скарги займають важливе місце серед усіх видів звернень громадян. Скарга – це звернення громадян з вимогою про захист законних інтересів, відновлення їх прав, що були порушені діями (або бездіяльністю) чи рішеннями державних органів та органів місцевого самоврядування, посадовими особами, організаціями, установами, підприємствами або об'єднаннями громадян [5].

Провадження по пропозиціям, заявам і по скаргах мають подібність між собою, а саме в усіх випадках вони є зверненнями саме до компетентних органів.

Як вже зазначалося вище, метою подачі скарги є захист і відновлення порушених прав та інтересів громадян, оскільки самостійно вони не в змозі забезпечити собі цей захист, так як не мають для цього повноважень, котрими і наділені ті компетентні органи, до яких вони звертаються.

Скарги мають свій особливий елемент – наявність вказівки на конкретний факт порушення їх прав та інтересів.

Також не менш важливим фактом є те, що скаргу може подати не тільки особа самостійно, а й інша особа стосовно іншої, чії права та інтереси були порушені. Скарги стосовно недієздатних чи неповнолітніх осіб подаються їх законними представниками (батьками, піклувальниками чи опікунами).

Також особливістю провадження по скаргах є те, що на відмінну від двох попередніх, порядок розгляду такого провадження може бути як адміністративним, так і судовим. Це зазначається у статті 16 Закону України «Про звернення громадян»: «Скарга на дії чи рішення органу державної влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, об'єднання громадян, засобів масової інформації, посадової особи подається у порядку підлеглості вищому органу або посадовій особі, що не позбавляє громадянина права звернутися до суду відповідно до чинного законодавства, а в разі відсутності такого органу або незгоди громадянина з прийнятим за скаргу рішенням – безпосередньо до суду» [3].

Подача скарги прямо вказує на те, що права та інтереси особи було порушено, коли заява, в свою чергу, не пов'язана саме з фактом порушення.

Суб'єктом вирішення питання по скарзі повинна бути не особа, що порушила права або законні інтереси громадянина й дії якого оскаржуються, на що є пряма вказівка в законі, а лише вища інстанція або посадова особа, що виступає в цьому випадку в якості «гаранта» забезпечення законності й об'єктивності розгляду скарги [4].

При подачі ж заяви вона адресується безпосередньо посадовій особі або ж в орган, що має певні повноваження для ухвалення рішення по цій заяві або ж може забезпечити процедуру прийняття рішення відповідно до чинного законодавства.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96. (зі змін. і доп.) *Відомості Верховної Ради України*. 2019, № 38, ст.160.
2. Алфьоров С. М. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ: особлива частина: навч. посібник. Дніпропетровськ, 2013.
3. Катрузова І. О. Адміністративне процесуальне право України. К. : Фенікс, 2016. 400 с.
4. Ткачук О. М. Путівник по строках та термінах Кодексу адміністративного судочинства України. Харків : Право, 2017. 68 с.